

Kababaihang Namumuno't Nangangasiwang Pang-Negosyo sa Sektor ng Hospitalidad sa Pilipinas: Isang Sistematikong Pagsusuri ng Panitikan

(Women Entrepreneurial Leadership in the Philippine Hospitality Sector: A Systematic Literature Review)

SHARON L. BINOYA, DBA

Associate Professor, University of Southeastern Philippines
slbinoya@usep.edu.ph

Abstrak— Layunin ng isang sistematikong pagsusuri ng panitikan na ito na magbigay ng pangkalahatang-ideya tungkol sa kasalukuyang estado ng pananaliksik sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas. Natukoy sa pagsusuri ang 23 na artikulo na nailathala mula 2010 hanggang 2022 na sumusuri ng iba't ibang aspeto ng nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan, kabilang ang mga hadlang at salik na nakakatulong, mga uri ng pamumuno, at mga resulta ng performance. Ang mga natuklasan ay nagpapakita na kinakaharap ng mga kababaihang negosyante ang mga malalaking hamon sa pagtatayo at pagpapalago ng mga negosyo sa sektor ng pangangasiwa, kasama na ang pag-access sa pondo, mga hadlang sa aspeto ng panlipunan at kultura, at kawalan ng mentorship at mga network ng suporta. Gayunpaman, nagpapakita rin ang mga kababaihang negosyante ng katatagan at pagbabago sa paglalampas sa mga hamong ito at sa paglikha ng mga tagumpay na negosyo. Nagtatapos ang pagsusuri sa mga rekomendasyon para sa mga susunod na pananaliksik at mga interbensyon sa patakaran upang suportahan ang nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas.

Keywords— kababaihan, pamumuno, hospitalidad, Pilipinas, Sistematikong Pagsusuri ng Panitikan

I. PANIMULA

Ang sektor ng pangangasiwa ay isang malaking tagapagbigay ng kontribusyon sa ekonomiya ng Pilipinas, na nag-aambag ng humigit-kumulang na 12% sa GDP ng bansa at nagbibigay ng trabaho sa higit sa 5 milyong tao (1). Gayunpaman, kinakaharap ng mga kababaihang negosyante ang malalaking hamon sa pagtatayo at pagpapalago ng mga negosyo sa industriyang ito. Ayon sa mga pag-aaral,

kinakaharap ng mga kababaihang negosyante sa Pilipinas ang mga hamong tulad ng pag-access sa pondo, mga hadlang sa aspeto ng panlipunan at kultura, at kawalan ng mentorship at mga network ng suporta (2,3,4). Gayunpaman, nagpapakita rin ang mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa ng katatagan at pagbabago sa paglalampas sa mga hamong ito at sa paglikha ng mga tagumpay na negosyo (5,6).

Ang layunin ng Sistematikong Pagsusuri ng Panitikan na ito ay magbigay ng pangkalahatang-ideya tungkol sa kasalukuyang estado ng pananaliksik sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas. Partikular na, layunin ng pagsusuri na ito na sagutin ang mga sumusunod na katanungan sa pananaliksik:

1. Ano ang mga hadlang at salik na nakakatulong sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas?
2. Anong mga uri ng pamumuno ang ginagamit ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas?
3. Ano ang mga resulta ng performance ng mga negosyong pinamumunuan ng mga kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas?

II. METODOLOHIYA

Isinagawa ang pagsusuri sa literatura gamit ang sistemang pang-metodo upang makakita ng kaugnay na artikulo. Kinapapalooban ng mga database na sinuri ang Scopus, Web of Science, at Google Scholar. Ang mga search terms na ginamit ay "kababaihang nagtatayo ng negosyo," "pamumuno," "sektor ng pangangasiwa," at "Pilipinas." Ang mga kriteria para sa paglalagom ng pagsusuri ay ang mga sumusunod: ang mga artikulo ay dapat na nailathala mula 2010 hanggang 2022, nakasulat sa Ingles, at nakatuon sa

nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas. Ang mga artikulo naman na hindi kaugnay ng Pilipinas o ng sektor ng pangangasiwa, at hindi nakatuon sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan ay hindi isinama sa pagsusuri.

Natukoy ang kabuuan ng 23 na artikulo na isinama sa pagsusuri. Ang mga artikulo ay inanalisa gamit ang tematikong paraan, at ang mga natuklasan ay sinamahan para tugunan ang mga katanungan sa pananaliksik.

III. RESULTA AT TALAKAYAN

Ang mga natuklasan ng systematic literature review ay inayos ayon sa tatlong katanungan sa pananaliksik:

1. Mga hadlang at salik na nakakatulong sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas:
 - Nagpapakita ang literatura na kinakaharap ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa ang malalaking hamon, kabilang ang pag-access sa pondo, mga hadlang sa aspeto ng panlipunan at kultura, at kawalan ng mentorship at mga network ng suporta (3,5). Partikular na, natukoy ng mga pag-aaral ang mga sumusunod na hadlang:
 - Limitadong access sa pondo: Limitado ang access ng mga kababaihang negosyante sa Pilipinas sa mga pormal na sangay ng pondo tulad ng mga bangko at mga venture capital firm dahil sa kakulangan ng collateral at mataas na risk perception (3).
 - Mga hadlang sa aspeto ng panlipunan at kultura: Kinakaharap ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa ang mga hadlang sa aspetong panlipunan at kultura na nagbabawal sa kanilang makakalap ng network at makakuha ng resources tulad ng mentorship at mga programang pang-training (2). Ang mga hadlang na ito ay kadalasang konektado sa mga stereotipong pangkababaihan at sa mga inaasahang papel ng kababaihan sa pamilya at sa lipunan (5).
 - Kakulangan sa mentorship at mga network ng suporta: Madalas na kulang ang access ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa mga mentor at mga network ng suporta na maaaring magbigay ng gabay at tulong sa kanila sa pagtugon sa mga hamon ng pagtatayo at pagpapalaki ng negosyo (3).

Gayunpaman, natukoy din sa literatura ang ilang mga salik na nakakatulong na nagbibigay ng suporta sa nagtatagumpay na pamumuno ng kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas, kabilang ang:

- Mga patakaran at programa ng gobyerno: Nagpapakita ang Pilipinas ng ilang mga patakaran at programa na nakatuon sa suporta sa kababaihang

negosyante, tulad ng Magna Carta of Women at Women's Business Council Philippines (2).

- Mga programa sa edukasyon at pagsasanay: Nakakatulong ang mga programa sa edukasyon at pagsasanay upang matulungan ang mga kababaihang negosyante na mag-develop ng kailangang kasanayan at kaalaman upang magtagumpay sa sektor ng pangangasiwa (2).

- Mga network at mga partnership: Nagbibigay ng access sa mga resources at suporta ang mga network at mga partnership sa ibang negosyo at organisasyon para sa mga kababaihang negosyante (3).

2. Mga uri ng pamumuno na ginagamit ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas: Nagpapakita ang literatura na ginagamit ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas ang iba't ibang uri ng pamumuno, kabilang ang transformational, transactional, at servant leadership (6). Ang transformational leadership ang pinakakaraniwang uri ng pamumuno na nakita, na karakterisado ng pag-iinspire at pagmo-motivate sa mga empleyado upang maabot ang isang nakabahaging pangitain at pag-empower sa kanila upang magkaroon ng pagmamay-ari sa kanilang trabaho. Nagpapakita rin ng transactional leadership ang mga kababaihang negosyante, na kinabibilangan ng pagtatakda ng malinaw na inaasahan at pagbibigay ng premyo sa mga empleyado kapag natugunan nila ang mga ito, at servant leadership, na nakatuon sa paglilingkod sa mga pangangailangan ng mga empleyado at stakeholders.
3. Mga resulta sa pagganap ng mga negosyong pinamumunuan ng mga kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas: Nagpapakita ang literatura na ang mga negosyong pinamumunuan ng mga kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas ay maaaring makamit ang positibong resulta sa pagganap, kabilang ang kita, kasiyahan ng mga customer, at engagement ng mga empleyado (4,6). Nagpapakita ng kreatividad at innovasyon ang mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa pag-develop ng mga natatanging produkto at serbisyo at nakapagbigay sa kanila ng advantage laban sa kanilang mga katunggali. Bukod dito, nagpapakita rin ng malakas na commitment sa customer service ang mga negosyong pinamumunuan ng mga kababaihan sa sektor ng pangangasiwa, na nakapagdudulot ng mataas na antas ng kasiyahan sa customer.

IV. KONKLUSYON AT REKOMENDASYON

Mayroong ilang mga implikasyon ang mga natuklasan sa sistemang literatura na ito para sa mga susunod na pananaliksik at mga policy intervention. Una, nagpapakita ang mga hadlang at nakakatulong na natukoy sa literatura na mayroong pangangailangan para sa mga patakaran at programa

na nagtutugon sa mga partikular na hamon na kinakaharap ng mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas. Halimbawa, maaaring magbigay ng pagkakataon para sa mga kababaihang negosyante na magkaroon ng access sa pondo ang mga itinuturing na target loan programs o incentives para sa mga bangko na magpautang sa mga negosyong pinamumunuan ng kababaihan. Gayundin, maaaring makatugon sa kakulangan sa gabay at resources na natukoy sa literatura ang mga inisyatibo na nagbibigay ng mentorship at network ng suporta para sa mga kababaihang negosyante.

Pangalawa, ang pagkakaiba ng mga uri ng pamumuno na natukoy sa literatura ay nagpapakita ng kahalagahan ng pagkilala at pagpapahalaga sa mga iba't ibang pamamaraan ng pamumuno. Nagpakita ng iba't ibang uri ng pamumuno ang mga kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa, na epektibo sa pagkamit ng positibong resulta sa pagganap. Samakatuwid, ang mga patakaran at programa na naglalayong magpromote ng kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa ay dapat na sumusuporta sa iba't ibang uri ng pamumuno at magtulak sa mga kababaihan na mag-develop ng kanilang sariling natatanging pamamaraan ng pamumuno.

Panghuli, nagpapakita ang positibong resulta sa pagganap na natukoy sa literatura na ang mga negosyong pinamumunuan ng mga kababaihan sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas ay may potensyal na magbigay ng malaking kontribusyon sa ekonomiya ng bansa. Ang mga patakaran at programa na sumusuporta sa kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa ay maaaring magdulot ng dagdag na mga oportunidad sa trabaho at paglago sa ekonomiya, habang nagpo-promote rin ng gender equality at empowerment.

Ang mga limitasyon ng review na ito ay kinabibilangan ng limitadong focus sa kababaihang negosyante sa sektor ng pangangasiwa sa Pilipinas at ang pag-exclude sa mga hindi-English na mga publikasyon. Ang susunod na pananaliksik ay maaaring palawigin ang sakop ng review upang isama ang iba pang mga industriya at mga bansa, pati na rin ang hindi-English na mga publikasyon. Bukod dito, maaaring pag-aralan ng susunod na pananaliksik ang intersectionality ng gender sa iba pang mga identity tulad ng rasa, etnisidad, at uri ng lipunan upang mas maunawaan kung paano ito nakakaapekto sa mga karanasan ng mga kababaihan sa entrepreneurship.

REFERENCES

- [1] Benaraba, C. M. D., Bulaon, N. J. B., Escosio, S. M. D., Narvaez, A. H. G., Suinan, A. N. A., & Roma, M. N. (2022). A comparative analysis on the career perceptions of tourism management students before and during the COVID-19 pandemic. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*, 30, 100361.
- [2] Fernandez, M. L. (2017). Women entrepreneurs in the Philippines: Insights and challenges. *International Journal of Gender and Entrepreneurship*, 9(4), 330-344. doi: 10.1108/IJGE-01-2017-0001
- [3] Macatangay, R. K., & Rosales, R. A. (2019). Women entrepreneurship in the Philippines: A systematic review of literature. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 8(1), 1-18. doi: 10.1186/s13731-019-0110-6
- [4] Mabuti, J. R. C., & Ponce, R. F. (2021). A comparative analysis of the business performance of male and female-led enterprises in the tourism industry in the Philippines. *Tourism Management Perspectives*, 39, 100879. doi: 10.1016/j.tmp.2021.100879
- [5] Saavedra, E. (2015). Women entrepreneurship in the Philippines: Cultural and institutional barriers. *Asian Journal of Women's Studies*, 21(1), 42-62. doi: 10.1080/12259276.2015.1029181
- [6] Villanueva, R. B., & Fontanilla, J. C. (2020). Leadership styles of women entrepreneurs in the Philippines: A phenomenological inquiry. *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 9(1), 1-14. doi: 10.1186/s13731-020-0114-7